

Obustavljena gradnja HE Ulog na gornjem toku Neretve?

03 September 2014

Iako je gradnja hidroelektrane Ulog počela veoma ambiciozno još 2010. godine, radovi na ovom projektu su već duže vrijeme gotovo u cjelosti obustavljeni. Podsjećamo da je kompanija EFT od Vlade RS-a dobila koncesiju za gradnju ove hidroelektrane, te da su radovi na izgradnji pristupnih puteva počeli čak i prije dobijanja potrebnih dozvola, odnosno završetka eksproprijacije zemljišta.

Međutim, u međuvremenu se nije odmaklo dalje od izgradnje pristupnih puteva iako su isti trebali biti završeni prije tri godine. Iako kao koncesionar, uz nesebičnu pomoć vlasti RS-a, ponašao baš prema onima koji su upozoravali na sve nedostatke ovog projekta, tako je izgleda i majka Priroda odlučila da kazni one koji su pomislili da su nedodirljivi.

Naime, od samog početka radova investitor nailazi na velike probleme sa nestabilnim tlom u zoni gradnje te se dešavaju česta klizanja koja onemogućavaju izvođenje građevinskih radova. Klizanja su posebno izražena u donjem (nizvodnom) dijelu gradilišta ispod sela Ljusima gdje su predviđeni hidrotehnički objekti: tunel, vodostan, cjevovod i masinsko postrojenje (turbine, generatori i dr.). Inače, ovakvi slučajevi nisu rijetki u industriji gradnje velikih brana jer investitori zbog uštede često ne provode geološke istražne radove i time ulaze u vlastiti poslovni rizik, ali i generiraju ogroman rizik ugrožavanja životne sredine. Nažalost, prilikom odvijanja procedure izdavanja ekoloških dozvola za ovaj projekat nadležno ministarstvo Vlade RS-a nije uvažilo mnoštvo primjedbi nevladinih ekoloških udruženja, te je uz niz zakonskih propusta dodijelilo dozvolu investitoru. Rezultati takvog odnosa vidljivi su gotovo na svakom koraku građevinske zone. Prirodno korito Neretve je bukvalno kilometrima zatrpano materijalom sa gradilišta, a ekološke štete su nemjerljive. Velika klizanja tla u Ljusima, izazvana građevinskim radovima, prijetila da obrušavanjem čitavih brda oko Neretve izazovu katastrofu ogromnih razmjera.

Slična pojava se desila 30-tih godina prošlog stoljeća kada su klizanja na ovom području zaustavila Neretvu i izazvala "plavni val" nizvodno, a koji je potopio Konjic i druga naselja uz Neretvu. Obzirom da se ni investitor ni nadležne institucije ne oglasavaju po ovom pitanju, neslužbene informacije se mogu dobiti isključivo od rijetkih mještana Uloga koji imaju smjelosti da progovore o ovom problemu. Predstavnici udruženja Zeleni Neretva iz Konjica i Terra Dinarica iz Sarajeva mogli su se i lično uvjeriti u ove tvrdnje prilikom nedavne posjete ovom području. Trenutno je na gradilištu prisutno tek par uposlenika firme zadužene za ispitivanje kvalitete tla (podizvođač radova), pri čemu se vrši uzimanje uzoraka tla u cilju pronalaska boljih lokaliteta za pozicioniranje navedenih tehničkih objekata, koji su prema projektnom rješenju predviđeni za gradnju nepunih stotinjak metara uzvodno od entitetske linije. Indikativno je da bi se na ovaj način izvršile značajne izmjene projektnog rješenja, a prema neslužbenim tvrdnjama mještana Uloga već je izmjenjena lokacija glavne pregrade (brane) u Nedavima.

Ipak, najzanimljivijom se čini tvrdnja da bi investitor, u slučaju nepronaska kvalitetnog tla za gradnju tehničkih objekata (što je veoma izvjesno), novu lokaciju potražio nizvodno ispod entitetske linije na području opštine Konjic (FBiH). Iako ovaj put ne želimo spominjati silne kontraverze koje od početka prate ovaj sporni projekat ipak moramo naglasiti da bi alokacijom projekta preko entitetske linije nastale sasvim nove okolnosti, ne samo sa tehničkog aspekta, nego i na političkom i administrativnom nivou.